

DE INTERNATIONALE HOUTCONFERENTIE TE MARIANSKE LAZNE.

door

Dr J. A. VAN STEYN

Ter bespreking van de houtpositie van Europa en van de niet-Europese landen langs de Middellandse Zee, welke laatste in het hiernavolgende onder „Europa” zijn begrepen, is van 28 April tot 10 Mei j.l. te Marianske Lazne in Tsjecho-Slowakije een internationale houtconferentie gehouden. Vertegenwoordigd waren: Oostenrijk, België (tevens voor Luxemburg), Bulgarije, Brazilië, Canada, Chili, Tsjecho-Slowakije, Denemarken, Egypte, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Italië, Mexico, Nederland, Noorwegen, Polen, Roemenië, Zweden, Zwitserland, Syrië, Engeland, de V.S. van Noord-Amerika, Joegoslavië, voorts het Emergency Economic Committee for Europe (E.E.C.E.), de European Coal Organization, de U.S. zone en de Franse zone van de Allied Control Council voor Duitsland, de International Bank for reconstruction and development, de International Federation of Building and Wood Workers, de International Trade Organization, de United Nations en the World Federation of Trade Unions.

Hoewel de conferentie bedoeld was voor de houtvoorziening van Europa, waren in verband met het feit, dat Europa alléén zijn problemen niet zal kunnen oplossen, afgevaardigden van niet tot Europa behorende exportlanden uitgenodigd.

De conferentie werd geopend door de Tsj. Sl. Minister van Buitenlandse Zaken, J. M ě s a r i j k. Voorzitter van de conferentie was J. K o l o w r a t - K r a k o v s k y (Tjs. Sl.).

De Nederlandse delegatie bestond uit H. J o n k e r, Drs A. K o u w e n a a r en Dr J. A. v a n S t e i j n.

Het op de conferentie behandelde kan in het kort worden samengevat tot twee vragen: Hoe groot is het tekort aan hout in Europa en welke maatregelen zijn mogelijk om dat tekort te dekken?

De beantwoording van deze vragen, waarbij talrijke vraagstukken betrokken zijn, is niet eenvoudig. Dit had de staf van F.A.O. gebracht tot de samenstelling van een zeer uitgebreid programma, dat in de loop der zittingen enigszins is bekort.

Het programma is behandeld in twee comités, Comité I voor de problemen op korte termijn en Comité II voor die op lange termijn, een scheiding, die overigens niet scherp is door te voeren.

In een derde Comité zijn de rapporten van Comité I en II behandeld en is het eindrapport voorbereid.

De in dit eindrapport opgenomen conclusies omtrent de problemen op korte termijn zijn samengevat als volgt:

Er wordt voor 1947 en 1948 in Europa een tekort aan gezaagd zacht

hout *becijferd* van respectievelijk rond 1.500.000 standards en 3.000.000 standards (pl.m. 7 en 14 miljoen m³), zijnde het verschil tussen de behoefte aan rond resp. 4 miljoen en 5.4 miljoen st. en een aanvoer van exporterende landen van ron resp. 2.5 en 2.4 miljoen st.

Het spreekt vanzelf, dat niet alle cijfers van de houtbalans exact kunnen zijn. Steeds verbeterde statistieken zijn in dit opzicht van veel belang. Voor de vraagstukken, die zich thans voordoen, kan er voorlopig echter met een ruwere schatting worden volstaan.

De vertegenwoordigde landen waren het algemeen er over eens, dat te dezen slechts door solidariteit en samenwerking van de betrokken landen een bevredigende oplossing mogelijk zou zijn. Unaniem wordt aanbevolen voor de vellingseizoenen 1947/1948 en 1948/1949 voor alle landen, hetzij een *verhoogde export van 10%* gezaagd zacht hout door méér te vellen (c.q. b.v. door beperking van verbruik) of een *verminderde import* met hetzelfde percentage. Daarbij werd de nadruk erop gelegd, dat extra velling onmiddellijk door *herbebossing* moest worden gevolgd, opdat de bossen geen schade van de voorgestelde maatregel zouden ondervinden.

Over de *houtleveringen uit Duitsland*, waarvan de urgentie naar voren werd gebracht en waarover een uitgebreid debat ontstond, werd ten slotte besloten, de bezettende mogendheden aan te bevelen, dat zij volle aandacht zouden schenken aan de behoefte aan hout, in het bijzonder voor de staten, die van de oorlog hebben geleden. De aandacht van de conferentie werd erop gevestigd, dat Duitsland nog miljoenen m³ timmerhout op stam heeft in goed beheerde bossen.

Behalve de pogingen van de Europese landen zelf, heeft *de aanvoer uit andere streken*, als Canada, U.S., Mexico, Zuid-Amerika, de volle belangstelling.

Daar een grote bezuiniging in de behoefte aan hout nog kan worden verkregen door een zo *economisch mogelijk gebruik* van de boom af tot het eindproduct, wordt dit vraagstuk in de bijzondere belangstelling van de landen aanbevolen. Het is van groot belang, dat dit onder de aandacht wordt gebracht van de betrokken industrieën, arbeiders, ondernemers en, voor zover zulks niet reeds geschiedt, wordt aan de staten aangeraden controle op de woningbouw te oefenen, om tot bezuiniging op het houtgebruik te geraken. Er zal over dit onderwerp nog een afzonderlijk rapport aan de stukken worden toegevoegd. F.A.O. zou zich met het verder verzamelen en verspreiden van gegevens over het economisch gebruik van hout moeten belasten.

Behalve voor gezaagd zacht hout wordt het belang van een toenemende productie ook voor *hardhout*, pulphout, mijnhout, dwarsliggers, telegraafpalen fineerhout naar voren gebracht.

Daar verschillende landen wellicht moeilijkheden zullen ondervinden bij de uitvoering van de voorgestelde maatregelen in zake verhoogde kap, b.v. met betrekking tot arbeidskrachten, voedsel, kolen, machines of credieten, zal de *aandacht* van de betrokken *internationale organisaties* op dit punt worden gevestigd.

Wat de bosbouw en de houtvoorziening op *lange termijn* betreft, wees de conferentie op de nauwe *band*, die *tussen de houtvoorziening en de bosbouwpolitiek* bestaat. Zij stelde vast, dat, hoewel de samenstelling

van een houtbalans voor Europa voor de jaren 1950/1960 moeilijk was en slechts een zeer voorlopig karakter kon hebben, toch mocht worden aangenomen, dat tot 1960 de vraag naar hout zeker het aanbod zou blijven overtreffen.

Ook wanneer herstelling van oorlogsschade en het herstel van de stilstand in de woningbouw geen belangrijke hoeveelheid hout meer zou vereisen, wordt toch een verhoogd houtgebruik verwacht, ten gevolge van verbetering der woningtoestanden.

De conferentie was zich ervan bewust, dat, indien de U.S.S.R., waarvan geen vertegenwoordigers aanwezig waren, tot export van hout zou overgaan, het beeld van de houtpositie voor Europa zich geheel zou kunnen wijzigen en het gevaar voor een groot en blijvend tekort belangrijk zou worden verminderd.

Ook in verband met de problemen op langere termijn werd met nadruk gewezen op de noodzakelijkheid van een *juiste behandeling der bestaande bossen*, van *herbebossing* van kaalgekapte terreinen en de *bebossing* van woeste ronden. In het bijzonder werd aangedrongen op herstel van verminderd boskapitaal.

In ieder land moet een oordeelkundige *bospolitiek* volgens de juiste beginselen van de bosbouw gericht zijn op verhoogde houtopbrengst.

De conferentie achtte het gewenst, dat door tussenkomst van F.A.O. de Europese landen *van tijd tot tijd* bijeen zouden komen tot gedachtenwisseling over de problemen met betrekking tot de bosbouw op middel- en lange termijn.

Het geregeld *bijhouden* der *bosbouwstatistiek* werd van groot belang geacht.

Er werd aangedrongen op verdere ontwikkeling van het *onderzoekingswerk*, dat van het grootste belang voor de bosbouw werd geacht.

Daar het noodzakelijk *investeren van kapitaal* voor de uitvoering van bosbouwkundige maatregelen als bebossing, herbeplanting, vervoer, communicatie, enz. in verschillende gevallen te zware lasten voor de betrokken landen zou kunnen medebrengen, werd ook in dit verband aangeraden, de aandacht van de betrokken internationale instanties (gedacht is o.a. aan de Internationale Bank for Reconstruction and Development) op het belangrijke en urgente vraagstuk te vestigen.

Het gebrek aan *technische krachten* werd opnieuw vastgesteld, doch daar F.A.O. een speciale studie van deze aangelegenheid maakt, werden geen bepaalde besluiten dienaangaande genomen.

Een uitvoerige gedachtenwisseling ontstond over het *verplicht stellen van goed bosbeheer*.

Algemeen was men het erover eens, dat dit beslist noodzakelijk was, doch er was verschil van mening over het onmiddellijk geven van meer of minder vergaande voorschriften. Het is opmerkelijk, dat dit het enige punt is, waarover in het eindrapport stemming wordt gemeld, terwijl de voorstellen van meerderheid en minderheid zijn opgenomen.

De volgende resolutie is aangenomen :

De conferentie beveelt aan, dat de Europese regeringen stappen nemen tot regeling der vellingen niet alleen in Staatsbossen, doch ook in particuliere bossen, met het doel een blijvende en zo mogelijk vergrote opbrengst te verkrijgen.

Het voorstel van der minderheid was :

De internationale houtconferentie acht het gewenst, dat de deelnemende landen nader in overweging zullen nemen de wenselijkheid, een goed beheer zowel van Staats- als particuliere bossen voor te schrijven.

Met betrekking tot de *bestrijding van insecten en ziekten* werd aangedrongen op door F.A.O. met de verschillende staten te houden besprekingen over de wenselijkheid en mogelijkheid van het opstellen van internationale controleplannen. Buurstaten zullen elkaar op de hoogte houden van dreigende gevaren en samenwerken bij de bestrijding daarvan.

Wegens de grote betekenis van het verkrijgen van *zaad van goede herkomst* werd aanbevolen het opnemen van bosbouwzaden en -planten in de ter conferentie te Kopenhagen voorgestelde internationale conventie, betreffende landbouwzaden, zodra deze zal zijn opgericht.

De hiervóór beschreven maatregelen hebben betrekking op de productie uit de Europese bossen zelf. Het is een afzonderlijke vraag, in hoeverre *hout uit nieuwe bronnen* kan worden verkregen. Tot nu toe is van de tropische bossen voor de houtvoorziening van Europa slecht beperkte hulp te verwachten. Toch moet de exploitatie van deze bossen van grote betekenis worden geacht, zowel voor de houtvoorziening van andere landen als voor het verbeteren van de levensomstandigheden in die productielanden zelf, terwijl een goed gevoerde exploitatie tot een gunstige wijziging kan leiden in de samenstelling der opstanden.

Er wordt aangeraden, dat F.A.O. de moeilijkheden bestudere, welke de exploitatie van de tropische bossen ondervindt, zoals het verkrijgen van materiaal en uitrusting voor exploitatie en industrie, vervoermiddelen, geschoold personeel en kapitaal. De aanvoer van *Parana-pine* uit Brazilië, dat in grote hoeveelheden verkrijgbaar is, stuit op grote moeilijkheden in verband met transport en prijs. Krachtige voortzetting van het *onderzoek in zake de tropische houtsoorten* is van de grootste betekenis. Bij alle maatregelen, die in het belang der houtvoorziening in de tropische bossen zullen worden genomen, moet een goede bosbouwkundige behandeling der bossen op de voorgrond staan.

De conferentie heeft haar bijzondere aandacht gewijd aan het belang, dat voor de toeneming van de houtproductie is gelegen in de mogelijkheid om te beschikken over *goed geschoolde arbeidskrachten* met een voldoende levensstandaard.

In verband daarmee werd geconstateerd, dat moet worden gestreefd naar zekerheid van geregeld werk, waartoe bosexploitatie en regeneratie moeten worden gecombineerd in een gemeenschappelijk werkprogramma.

De lonen moeten, met inachtneming van de verschillen in de algemene economische condities van elk beroep, vergelijkbaar zijn met die in andere bedrijven. Er dient rekening te worden gehouden met tijdverlies door de weersomstandigheden. Arbeiders, die, al naar het seizoen, in land- en bosbouw werkzaam zijn, moeten een levensstandaard hebben, die vergelijkbaar is met die bij andere tewerkstelling.

Om de mogelijkheid te openen tot aanpassing aan de toenemende mechanisatie moeten training-centra voor houthakkers en -zaggers worden ingericht, terwijl maatregelen moeten worden genomen tot organisatie van de scholing van technici in het buitenland.

Maatregelen moeten worden getroffen tot vermindering van het ge-

vaar voor ongelukken, verbetering van de voedselvoorziening van de arbeiders in boskampen en van de hygiëne. De arbeiderswoningen moeten geriefelijk en gezond zijn, terwijl moet worden gezorgd voor goed onderwijs aan de kinderen der bosarbeiders.

Met betrekking tot de *bosbouwindustrie* werd ter beperking van het houttekort in het bijzonder het belang naar voren gebracht van mechanisatie en verbetering van het vervoer, wegaanleg, rationalisatie van het werk in alle stadia van de productie, b.v. door verbetering van de techniek in zagerijen en andere industrieën, het gebruik van moderne hulpmiddelen, organisatie der werkzaamheden volgens moderne wetenschappelijke beginselen. Noodzakelijk is de toepassing van maatregelen tot reductie van het gebruik van hout bij houtconstructies. Er werd o.a. gewezen op de wenselijkheid van de ontwikkeling van het gebruik van houtsoorten met hoge opbrengst, zoals Canadese populieren (kanker-vrije soorten), douglas en eucalyptus en op de vervaardiging van houtvervangend bouw materiaal van hout en houtafval, b.v. platen, voorts op het gebruik van hardhout bij de papierfabricage en op conservering van hout. Het verdient aanbeveling, dat F.A.O. voortga met het verzamelen en verspreiden van gegevens inzake de technische vooruitgang in de bosbouwindustrie.

Ook voor deze doeleinden werd de noodzakelijkheid van internationaal credit betoogd.

In hoofdstuk III van het eindrapport, de verdere toepassing, wordt geconcludeerd, dat de besprekingen hebben aangetoond, dat de oplossing van het vraagstuk van het grote gebrek aan hout — hieronder begrepen niet alleen zacht werkhout, doch ook hardhout, mijnhout, dwarsliggers, palen, pulphout en fineer — voor een belangrijk deel mede afhangt van de oplossing van andere economische problemen, waaronder vragen met betrekking tot financiën en credieten. Zij hangt ook af van transportmiddelen en arbeidskrachten en van andere aanverwante problemen als die van steenkool en machinerieën. Omgekeerd wordt door de oplossing der vraagstukken op het gebied van hout en houthandel ook de oplossing van andere economische problemen beïnvloed.

In verband daarmee vestigt de conferentie de aandacht van internationale organisaties, als de Economic and Social Council, the International Bank for Reconstruction en Development, the International Monetary Fund, the Interim Coordinating Committee for International Commodity Arrangements, de Economic Commission for Europe, the International Labour Office, e.a. op de urgentie van de oplossing van het vraagstuk van het houttekort. Het is aan te bevelen, dat genoemde instellingen in daarvoor geschikte gevallen bij de beoordeling van de problemen met betrekking tot de kritieke wereldhoutpositie van technisch advies en hulp van F.A.O. gebruik maken.

Verder wordt aanbevolen, dat de Economische Commissie voor Europa (E.C.E.) met technische hulp van F.A.O. bijzondere aandacht schenke aan het toenemen van de beschikbare houtvoorraden en aan de vermindering van de verkwisting van hout; aan het verlenen van hulp bij het uit de weg ruimen van economische moeilijkheden voor verhoging van de productie in verschillende landen en aan een bevredigende distributie

van de beschikbare hoeveelheid hout. Een nauwe samenwerking tussen F.A.O. en de E.C.E. en andere internationale instellingen is nodig daar de problemen van bosbouw en houtvoorziening van alle Europese landen en van de niet-Europese landen langs de Middellandse Zee één technisch geheel vormen. E.C.E. wordt verzocht, alle belanghebbende landen toe te staan, deel te nemen aan het werk betreffende bossen en hout.

Met voldoening is kennis genomen van het voornemen van F.A.O. om conferenties met betrekking tot bossen en bosproducten te houden in andere delen van de wereld met het doel, de mogelijkheid van de ontsluiting van nieuwe hulpbronnen te bestuderen, terwijl de hoop wordt uitgesproken, dat de landen, die hout voor uitvoer beschikbaar hebben, bedacht zullen zijn op de noodzakelijkheid van uitbreiding der houtvoorziening.

De wenselijkheid van het van tijd tot tijd samenkomen van de Europese landen om te beraadslagen over de vraagstukken van de bosbouw en de houtvoorziening wordt nog eens onderstreept. F.A.O. zou een dergelijke commissie voor de bosbouw in het leven kunnen roepen, welke commissie dan zou samenkomen als dit naar de mening van F.A.O. en van de betrokken regeringen, handelend in nauwe samenwerking, nodig wordt geacht.

Bij de samenroeping tot de Conferentie zal waarschijnlijk geen enkel land de verwachting hebben gekoesterd, dat een afdoende oplossing zou worden gevonden voor het grote probleem van het houttekort, waaronder Europa na de oorlog gebukt gaat.

Het sombere beeld van de in de bossen aangerichte verwoestingen, de gestegen behoefte aan hout voor herstelling van oorlogsschade en in het bijzonder voor woningbouw, zal ongetwijfeld alle deelnemers voor ogen hebben gestaan, en niemand zal hebben verwacht, dat het uitgebreide programma, dat in betrekkelijk korte tijd moest worden behandeld, tot wondere voorzieningen zou leiden.

Dat dit congres gehouden is, kan niettemin tot grote voldoening strekken. Men is gekomen tot een omlijning der vraagstukken, die zich bij de Europese houtvoorziening voordoen, en al geeft geen der vastgestelde conclusies op zich zelf een oplossing, toch brengt het geheel het zo ingewikkelde probleem nader tot zijn solutie.

De besprekingen hebben verhelderend en stimulerend gewerk. Het beeld van de toestand is klàarder geworden en het is te verwachten, dat alle landen zich meer dan voorheen rekenschap zullen geven van de moeilijkheden, die er bestaan, en dat zij zich zullen beraden over de mogelijkheden, die zich voor elk hunner voordoen om tot verbetering van de toestand te geraken.

Ongetwijfeld moeten de moeilijkheden, die nog te wachten staan, niet worden onderschat, ook omdat er dikwijls tegengestelde belangen in het spel zijn. De wijze, waarop delicate problemen in de conferentie zijn behandeld, geeft echter vertrouwen op verdere overeenstemming, ook in de toekomst.

De geest van samenwerking, zoals deze op het congres tot uiting is gekomen, zal ongetwijfeld bijdragen tot het nemen van maatregelen, die een van Europa's grote zorgen kunnen verlichten.